

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hankkeen jatkaminen

Työsuunnitelma 2016

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Marraskuu 2015

Sisällysluettelo

	Sivu
1. TEEMAT	3
1.1. Ekotukiverkoston laajentaminen	3
1.2. Seurattavien kiinteistöjen lisääminen	3
1.3 Koulutusyhteistyö	3
1.4. Energiategohokkuus osaksi työharjoittelua	3
1.5. Säästöistä palkitseminen	3
2. EKOTUKIVERKOSTON LAAJENTAMINEN	4
2.1. Uusia henkilöitä ja kiinteistöjä mukaan toimintaan	4
2.2. Koulutukset	4
2.3. Koulutusten tavoitteet ja teemat	5
2.3.1. Ekotukitoiminnan peruskoulutus	5
2.3.2. Tulosten seurantakoulutus	5
2.3.3. Ekotukitoiminnan täydennyskoulutus	5
2.3.4. Teknisten energiategohokkuusparannusten koulutus	6
2.3.5. Ekotukitoiminnan syventävä koulutus	6
2.4. Kokoukset	6
2.4.1. Ekotukitoiminnan alkukartoituskokoukset	6
2.4.2. Toimenpiteiden käynnistämiskokoukset	7
2.4.3. Toiminnan suunnittelukokoukset	7
2.4.4. Ekotukitoiminnan kehittämiskokoukset	7
2.5. Kokousasioista tiedottaminen	7
2.6. Vierailukäynnit	8
2.7. Tiedotus, Tiedonkeruu ja raportointi	8
3. VANHAT EKOTUKIHENKILÖT JA KIINTEISTÖT	9
3.1. Toimenpiteet ja tapahtumat vuonna 2016	9
4. KUUMA-seudun kiinteistönhoitajapäivät	9

LIITTEET

Liite 1	Tapahtumakello 2016
Liite 2	Ekotukitoiminnan alkukartoituslomake
Liite 3	Ekotukitoiminnan käynnistämissuunnitelmalomake
Liite 4	Ekotukitoiminnan kehittämislomake

1. TEEMAT

1.1. Ekotukiverkoston laajentaminen

- lokakuussa 2015 oli noin 100 koulutettavaa – tavoite on saada noin 100 henkilöä lisää vuosina 2016 - 2017, jolloin verkoston laajuus olisi yhteensä noin 200 henkilöä
- pyritään osallistamaan KEUDA verkostokoulutusten suunnitteluun ja toteutukseen
- aiemmin koulutetuille ekotukihenkilöille järjestetään 1-2 kertaa vuodessa verkostotapaamisia/foorumeita vuosina 2016 – 2017.

1.2. Seurattavien kiinteistöjen lisääminen

- selvitetään marraskuusta 2015 alkaen yhteyshenkilöiden kanssa kunnittain mahdollisuus saada hankkeeseen lisää kiinteistöjä, jotka kuluttavat paljon energiaa ja/tai ovat ympäristökasvatuksellisesti merkittäviä kohteita
- tavoitteena on saada 25 uutta seurattavaa kiinteistöä vuoden 2016 kevääseen mennessä, ja käynnistää niissä energiankulutuksen seuranta. Vuoden 2016 lopussa seurattavia kiinteistöjä olisi yhteensä noin 50.

1.3. Koulutusyhteistyö

- vuonna 2016 koulutusyhteistyötä KEUDAn ja Järvenpään Mestaritoimintojen kanssa jatketaan ja pyritään laajentamaan. Tavoitteena on järjestää KUUMA-seudun kiinteistöhoitajille energiatehokkuuden jatkokoulutusta.

1.4. Energiatehokkuus osaksi työharjoittelua

- vuonna 2015 pilotoitiin yhteistyössä energia- ja kustannustehokkuuden sisällyttämistä KEUDA Järvenpää Sibeliuksenväylän matkailu-, ravitsemis- ja talousalan opiskelijoiden työharjoittelujaksolla
- vuonna 2016 toimintaa pyritään laajentamaan myös muiden KEUDAn toimipisteiden työharjoitteluyrityksiin, mikäli hankkeelle saadaan erillistä (EAKR?) rahoitusta. Tilanne varmistuu keväällä 2016.

1.5. Säästöistä palkitseminen

- palkitsemisen lähtökohdaksi on esitetty Vantaan 50/50 mallia, jossa 50 % saavutetuista säästöistä kohdennetaan yksiköille, jotka ovat saaneet säästöt aikaiseksi
- muita mahdollisia palkitsemistapoja voivat olla muun muassa energiapalkinto, alennus kiinteistön vuokrasta tai toimintaan osoitettu määräraha
- kiinteistöjen käyttäjien lisäksi on tarpeen palkita myös kiinteistöhoitajia

- kunnat päättävät itsenäisesti, kuinka säästöistä tullaan palkitsemaan, ja aluksi pyritään löytämään kuntia, jotka pilotoivat palkitsemista.

Liitteen 1 tapahtumakellossa on esitetty hankkeen eri teemojen toteutusaikataulu vuonna 2016.

2. EKOTUKIVERKOSTON LAAJENTAMINEN

2.1. Uusia henkilöitä ja kiinteistöjä mukaan toimintaan

Marraskuu 2015 – Tammikuu 2016:

- selvitetään kuntien yhteyshenkilöiden kanssa uusia ekotukikoulutettavia mukaan toimintaan ja uusia kiinteistöjä seurattaviksi kohteiksi
- toimitetaan kuntiin tiedote hankkeen tuloksista, toiminnan jatkamisesta sekä uusien kiinteistöjen ja ekotukihenkilöiden hausta
- uudet ekotukikoulutettavat täyttävät ekotukitoiminnan alkukartoituslomakkeen, jonka jälkeen järjestetään toiminnan alkukartoituskokoukset
- selvitetään mahdollisuus lämpötila- , lux- ja energiankulutusmittareiden toimittamisesta päiväkoteihin ja kouluihin sekä mahdollisuus lämpökamerakuvauksiin esimerkkikohteissa.

2.2. Koulutukset

- uudet ekotukikoulutettavat ja seurattavat kiinteistöt pyritään saamaan selville helmikuun 2016 puoliväliin mennessä, jonka jälkeen käynnistetään ekotukikoulutukset.

Helmi-maaliskuu 2016:

1. Kaikille yhteinen ekotukitoiminnan peruskoulutus.

Huhtikuu 2016:

2. Tulosten seurantakoulutus seurattavien kiinteistöjen edustajille
3. Ekotukitoiminnan täydennyskoulutus ei seurattavien kiinteistöjen edustajille.

Lokakuu 2016:

4. Teknisten energiatehokkuusparannusten koulutus kiinteistöhoitajille
5. Ekotukitoiminnan syventävä koulutus kiinteistöjen käyttäjille.

2.3. Koulutusten tavoitteet ja teemat

2.3.1. Ekotukitoiminnan peruskoulutus

Tavoite:

- saada käsitys ekotukitoiminnasta, sen toteutuksesta sekä merkityksestä ilmastonsuojelun ja taloudellisten säästöjen kannalta.

Teemat:

- ekotukitoiminnan perusteet
- hankkeen sisältö ja tavoitteet
- toimenpiteiden käynnistäminen, toteutus ja jatkokehittäminen: teemoina sähkön, lämmön ja veden säästävä käyttö, jätteiden vähentäminen ja jätelajittelun kehittäminen sekä kopiopaperin kulutuksen vähentäminen.

2.3.2. Tulosten seurantakoulutus

Tavoitteet:

- saada kuulijat mieltämään säännöllisen ja hyvin dokumentoidun kulutus- ja kustannus seurannan merkitys kiinteistöjen energia-, materiaali- ja kustannustehokkuuden parantamisessa.

Teemat:

- ekotukitoiminnan toteutus erilaisissa organisaatioissa
- sähkön-, lämmön- ja vedenkulutuksen ja –kulutuskustannusten seuranta ja tulosten dokumentointi
- jätehuollon seurannan järjestämisperiaatteet
- kopiopaperin kulutuksen tai tilausmäärien sekä kulutuskustannusten seuranta.

2.3.3. Ekotukitoiminnan täydennyskoulutus

Tavoite:

- tehdä osallistujat tietoisiksi hyvistä ekotukitoiminnan toteutusmalleista.

Teemat:

- ekotukitoiminnan toteutus erilaisissa organisaatioissa
- esimerkkejä ekotukitoiminnan suunnitelmista ja käynnistämisestä hankkeen kohteissa
- yhteenveto hyvistä käytännöistä ekotukitoiminnan toteutukseen työpaikoilla.

2.3.4. Teknisten energiatehokkuusparannusten koulutus

Tavoite:

- saada kiinteistönhoitajat tietoiseksi kiinteistönhoitajien keinoista ja tärkeästä merkityksestä kiinteistöjen teknisten energiatehokkuusparannusten edistämisessä.

Teemat:

- rakennusten energiansäästön keinoja 0-investoinnein tai vähäisin kustannuksin
- ilmanvaihdon ja lämmityksen säätely kulutus- ja kustannussäästöjen sekä terveellisyyden ja viihtyisyyden edistämisessä
- energiatehokkaat valaisimet ja valaistuksen optimointi energiansäästön välineinä
- vettä säästävät vesikalusteet
- energiakatselmukset pohjana kiinteistöjen teknisille energiatehokkuusparannuksille.

2.3.5. Ekotukitoiminnan syventävä koulutus

Tavoite:

- luoda kiinteistöjen käyttäjäpuolen edustajille positiivista asennetta ekotukitoimintaa kohtaan ja hyvää motivaatiota sen toteutukseen.

Teemat:

- ympäristöasenteet ja niihin vaikuttaminen
- onnistumiset motivaation lisääjinä; esimerkkejä hyvin käynnistyneestä ekotukitoiminnasta hankkeen kohteissa
- tiedon lisääminen, positiivinen palaute ja edistymisestä palkitseminen ekotukitoimintamotivaation edistäjinä.

2.4. Kokoukset

2.4.1. Ekotukitoiminnan alkukartoituskokoukset, tammi-helmikuu 2016:

- hankkeessa mukana olevien kiinteistöjen ekotukikoulutettaville toimitetaan ekotukitoiminnan alkukartoituslomakkeet (**liite 2**)
- koulutettavat vastaavat lomakkeen kysymyksiin ja lähettävät lomakkeen projektikoordinaattorille
- vastausten pohjalta jokaisessa ekotukikohteessa järjestetään ekotukitoiminnan alkukartoituskokous, jossa tehdään kiinteistön energiakartoitus ja sen pohjalta keskustellaan toiminnan käynnistämisestä

- kokouksiin osallistuvat ekotukikoulutettavat, hankkeen kuntakohtainen yhteyshenkilö sekä projektikoordinaattori.

2.4.2. Toimenpiteiden käynnistämiskokoukset, helmi-maaliskuu 2016:

- kartoitusten jälkeen ekotukikoulutettaville toimitetaan ekotukitoiminnan käynnistämisuunnitelmalomake (**liite 3**)
- koulutettavat vastaavat lomakkeen kysymyksiin ja lähettävät vastatun lomakkeen projektikoordinaattorille
- vastausten pohjalta jokaisessa ekotukikiinteistössä järjestetään ekotukitoiminnan käynnistämiskokous, jossa päätetään käynnistettävistä toimenpiteistä ja niiden käytännön toteutuksesta
- kokouksiin osallistuvat ekotukikoulutettavat, kunnan yhteyshenkilö ja projektikoordinaattori.

2.4.3. Toiminnan suunnittelukokoukset:

- ekotukitoiminnan suunnittelukokouksia järjestetään aina tarvittaessa hankkeessa mukana olevien yhteistyötahojen kanssa
- kokouksissa käsitellään hankkeen kehittämistä koskevia asioita ja suunnitellaan koulutustilaisuuksien sisältöä.

2.4.4. Ekotukitoiminnan kehittämiskokoukset, elo-syyskuu 2016:

- ekotukitoiminnan kehittämiskokouksissa tarkastellaan toiminnan edistymistä hankkeen eri kohteissa ja suunnitellaan tarvittavia jatkotoimenpiteitä
- aluksi koulutettaville lähetetään ekotukitoiminnan kehittämislomake (**liite 4**)
- koulutettavat vastaavat lomakkeen kysymyksiin ja toimittavat vastatun lomakkeen projektikoordinaattorille
- lomakkeen vastausten pohjalta suunnitellaan kokouksissa ekotukitoiminnan jatkokehittämistä
- kokouksiin osallistuvat yksiköiden ekotukikoulutettavat, projektikoordinaattori ja kunnan yhteyshenkilö.

2.5. Kokousasioista tiedottaminen

- projektikoordinaattori laatii kokouksista muistiot ja toimittaa ne kulloisenkin yksikön ekotukikoulutettaville ja kuntakohtaiselle yhteyshenkilölle tiedoksi.

2.6. Vierailukäynnit

Toukokuu 2016:

- kiinteistöhoitajien vierailu esimerkiksi Viikin ympäristötalossa, Sipoon Bastukärin logistiikkakeskuksessa tai muussa energiatehokkuudeltaan merkittävässä kohteessa
- kiinteistön käyttäjien vierailu esim. Haltian luontokeskuksessa tai muussa ympäristökasvatuksellisesti merkittävässä kohteessa.

Marraskuu 2016:

- kiinteistöhoitajien vierailu energiatehokkuudeltaan merkittävässä kohteessa
- kiinteistön käyttäjien vierailu ympäristökasvatuksellisesti merkittävässä kohteessa.

2.7. Tiedotus, tiedonkeruu ja raportointi

Tammikuu 2016:

- tiedotetaan kuntia toiminnan jatkamisesta sekä uusien henkilöiden ja kiinteistöjen valinnasta.

Toukokuu ja lokakuu 2016:

- tehdään tiedotteet hankkeen etenemisestä.

Lokakuu 2016:

- sovitaan kuntien yhteyshenkilöiden kanssa vuoden 2016 kuukausittaisten kulutustietojen toimittamisesta seurattavista kiinteistöistä tammikuussa 2017.

Marras-joulukuu 2016:

- aloitetaan hankkeen vuosiraportin 2016 laatiminen.

Tammi-helmikuu 2017:

- kootaan vuoden 2016 kulutustiedot
- hankkeen vuosiraportti 2016 valmistuu helmikuussa 2017.

3. VANHAT EKOTUKIHENKILÖT JA KIINTEISTÖT

3.1. Toimenpiteet ja tapahtumat vuonna 2016

- ❖ **tammikuussa** kootaan seurattavien kiinteistöjen kulutus- ja kustannustiedot vuodelta 2015.
- ❖ **tammi-helmikuussa** järjestetään tarpeen mukaan ekotukikohteista tilannekartoituskokous, ja toimitetaan seurattaviin kiinteistöihin sähkönkulutus-, valaistus- ja lämpömittareita.
- ❖ **maalis-huhtikuussa** järjestetään kuntakohtaiset, kiinteistöhoitajille ja kiinteistöjen käyttäjille yhteiset, noin kahden tunnin pituiset tilaisuudet, joissa esitellään yksiköissä tehtyjä ekotuki- ja energiatehokkuustoimenpiteitä sekä saavutettuja tuloksia, keskustellaan toiminnan kehittämistarpeista ja –tavoitteista, ja jaetaan todistukset osallistumisesta hankkeeseen.
- ❖ **toukokuussa** kiinteistöhoitajat ja kiinteistön käyttäjät osallistuvat vierailuun esimerkkikohteessa.
- ❖ **syys-lokakuussa** järjestetään tarpeen mukaan ekotukitoiminnan jatkokehittämiskokouksia.
- ❖ **marraskuussa** sovitaan kuntien yhteyshenkilöiden kanssa kulutus- ja kustannustietojen koonnista seurattavista kiinteistöistä tammikuussa 2017.
- ❖ **marras-joulukuussa** pidetään kaikille yhteinen seminaari (myös uudet ekotukikoulutettavat), jossa tehdään yhteenveto hankkeesta, esitellään hyviä onnistumisia ja sovitaan tarvittavien jatkotoimenpiteiden toteutuksesta.

4. KUUMA-seudun kiinteistöhoitajapäivät

Kiinteistöihin tulee jatkuvasti paljon uutta tekniikkaa, jonka huolto ja säätäminen edellyttää kiinteistöhoitajilta uutta osaamista ja kokemusperäisen tiedon jakamista. Sen johdosta *Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen* –hankkeessa mukana olleiden kiinteistöhoitajien keskuudessa on syntynyt ajatus kiinteistöhoitajapäivän järjestämisestä KUUMA-seudulla kerran vuodessa.

Kiinteistöhoitajapäivässä saatetaan yhteen KUUMA-kuntien kiinteistöhoitajat, kiinteistöpäälliköt, isännöitsijät, rakennustarkastajat, energia-asiantuntijat ja paikalliset kiinteistöalan yrittäjät verkostoitumaan keskenään ja saamaan tietoja kiinteistöjen energiatehokkuuteen liittyvistä hyvistä käytännöistä, uusista tuotteista ja tekniikoista sekä niiden toiminnasta käytännössä. Ohjelma sisältää 2-3 rinnakkaista tietoisuustyypistä seminaaria, jotka koostuvat pääasiassa paikallisten kiinteistöalan yritysten tuote/tekniikka -esittelyistä, julkishallinnon organisaatioiden hyvistä case esimerkeistä ja ajankohtaisista teemaluennoista. Näiden rinnalla toimii minimessutyypinen esittelytila halukkaille organisaatioille.

Tavoitteena on toteuttaa ensimmäinen KUUMA-seudun kiinteistöhoitajapäivä syksyllä 2016 ja sen jälkeen uudelleen aina kerran vuodessa. Syksyn 2016 kiinteistöhoitajapäivän yhtenä järjestäjänä toimii Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, jonka lisäksi tilaisuuden järjestäjätahoiksi tavoitellaan

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä KEUDAa, Mestaritoiminta Oy:tä Järvenpäästä sekä mahdollisesti myös Keski-Uudenmaan kehittämiskeskus KEUKEa.

Syksyn 2016 kiinteistöhoitajapäivän pitopaikaksi on ajateltu ensisijaisesti KEUDA Järvenpää Wärtsilänkadun toimipistettä.

Tapahtumakello 2016

huom! Koulutustapahtumat ovat osin vaihtoehtoisia

	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
tiedotus kunnille	X-----				X-----					X----		
koulutettavien + kiinteistöjen valinta	X-----	X-----										
ekotukiperuskoulutus			X-----									
tulosten seurantakoulutus				X-----								
ekotukitäydennyskoulutus				X-----								
teknisten parannusten koulutus										X----		
kiinteistönhoitajapäivä									X----	X----		
verkostofoorumi											X-----	X-----
alkukartoituskokoukset	X-----	X-----										
toimenpiteiden käynnistämiskokous		X-----	X-----									
toiminnan kehittämiskokoukset			X-----	X-----				X---	X----	X----		
vierailut esimerkkikohtaisiin					X-----						X-----	

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hanke *Ekotukitoiminnan alkukartoituslomake*

Hyvä ekotukihenkilö,

Tämä on ekotukitoiminnan alkukartoituslomake. Sen avulla voi helposti selvittää oman työyhteisön energian- ja vedenkulutusta, jätteiden lajittelua, kierrätystä, kulutustottumuksia sekä liikkumista ja toimintakulttuuria. *Täytettyänne lomakkeen, käykää läpi ne kohdat, jotka eivät vielä ole kunnossa työyksikössä ja päättäkää, mistä teemasta haluatte lähteä liikkeelle. Samalla saatte tehdyksi ekotukitoimintaa koskevan toimintasuunnitelman. Jos olette tehneet tai aiotte tehdä työyhteisöissänne toimenpiteitä, joita ei lomakkeessa ole, voitte lisätä ne taulukoiden tyhjille riveille. Jos joku alkukartoituksessa oleva toimenpide ei kuulu työyksikkönne toimialaan, voitte jättää sen huomiotta.*

TAUSTATIEDOT

Virasto ja yksikkö:

Ekotukihenkilö(t):

Alkukartoituksen laatimispäivämäärä:

ENERGIA JA VESI

TOIMENPIDE	JO TOTEUTTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAINSTA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Tietokoneet ja näytöt sammutetaan viimeistään työpäivän päätteeksi ja näytöt myös lyhyempien taukojen ajaksi.					
Sähkölaitteet sammutetaan käytön jälkeen, ja yhteisten laitteiden sammutuskäytännöistä on sovittu yhdessä.					
Kahviautomaatit sammutetaan yöksi, mikäli laitteen toimittajalta on saatu siihen lupa.					
Työtilojen lämpötila on maksimissaan 21 °C, huoneiden todellisia lämpötiloja seurataan.					
Ikkunoiden ja ovien tiiveyttä ja pattereiden toimivuutta tarkkaillaan säännöllisin väliajoin – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.					
Huonekalut ja ikkunoiden verhot on sijoitettu niin, etteivät patterit ja patteritermostaatit peity.					
Valot sammutetaan työtiloista poistuttaessa.					
Luonnonvaloa hyödynnetään tilojen valaistuksessa.					
Työtilojen ilmanvaihto on säädetty vastaamaan rakennuksen käyttöaikoja – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.					
Vedenkulutukseen kiinnitetään huomiota (erityisesti lämpimän veden kulutukseen).					
Tarkkaillaan, että vesikalusteet eivät vuoda – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.					
Sähkönkulutusta seurataan aktiivisesti.					
Lämmönkulutusta seurataan säännöllisesti.					
Vedenkulutusta seurataan säännöllisesti.					

Rakennusten lämmitys aiheuttaa yli 40 % ja sähkönkulutus yli 30 % KUUMA-seudun kasvihuonekaasupäästöistä.

KESTÄVÄ KULUTUS

TOIMENPIDE	JO TOTEUTTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAINSTA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Työyhteisön hankinnat suunnitellaan tarpeita vastaaviksi ja hankitaan vain välttämätöntä.					
Hankinnoissa kiinnitetään huomiota hinnan lisäksi myös laatuun, ekologisuuteen ja kestävyteen.					
Ympäristömerkittyjä tuotteita ja palveluita (mm. Joutsenmerkki, Bra miljöval, EU-kukka) sekä uusiutuotteita suositaan.					
Tarjoiluissa suositaan kasvisvaihtoehtoja, Luomutuotteita sekä Reilun kaupan tuotteita.					
Tavaroita ja laitteita lainataan, vuokrataan ja käytetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa.					
Tietokoneita ja muita laitteita hankittaessa valitaan energiatehokkaita laitteita (mm. Energy Star-merkki ja energiamerkintä).					
Käytössä on monitoimilaitteita erillisten ja henkilökohtaisten laitteiden sijaan (esim. tulostimet).					
Käytössä on kestotuotteita ja -astioita kertakäyttöisten sijaan.					
Kokouksissa käytetään dataprojektoria ja kokousasiakirjat lähetetään sähköisinä.					
Asiakirjat arkistoidaan mahdollisuuksien mukaan sähköisesti.					
Paperin kulutusta seurataan.					
Tulostusasetuksissa on oletusasetuksena kaksipuolisuus ja mustavalkoisuus.					
Jos mahdollista, tulostetaan useampi sivu yhdelle arkille.					

LAJITTELU JA KIERRÄTYS

TOIMENPIDE	JO TOTEUTTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAINSTA	EI VOIDA VAIKUTTA A	HUOMIOITAVAA
Kaikki jäteastiat on selkeästi merkitty ja lajitteluohjeet helposti saatavilla.					
Biojätteet, puutarhajäte ja risut lajitellaan.					
Toimisto- ja sekapaperi lajitellaan yhdessä/erikseen.					
Keräyskartonki lajitellaan.					
Ruskea pahvi lajitellaan.					
Metallit lajitellaan.					
Lasit lajitellaan.					
Muovit ja energiajäte lajitellaan (huom. PVC-tuotteet).					
Sähkö- ja elektroniikkaromu toimitetaan sille tarkoitettuun keräykseen.					
Vaarallinen jäte toimitetaan vaarallisen jätteen keräykseen.					
Tulostimien ja monitoimilaitteiden värikasetit toimitetaan hyötykäyttöön valmistajan ohjeiden mukaan.					
Tarpeettomat tavarat annetaan pois esim. Logistiikkakeskuksen kautta.					
Työpaikalla on kierrätyspiste tai kirpputori.					
Yksipuoleisesti tulostetut ja kopioidut paperit kerätään ja hyödynnetään uudelleen.					

Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa syntyy monia alalle ominaisia jätteitä, jotka edellyttävät tarkkaa lajittelua ja turvallisia pakkauksia.

LIKKUMINEN

TOIMENPIDE	JO TOTEUTTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAINSTA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Matkustaminen ja varsinkin ajokilometrit pyritään minimoimaan.					
Työmatkaliikuntaan lihasvoimin kannustetaan.					
Henkilökunnalla on käytössään toimivat suihkutilat ja pukuhuoneet.					
Henkilökunnan pyörille on turvallinen säilytystila, jossa on riittävästi pyörätelineitä.					
Henkilökunnan käytössä on yhteisiä polkupyöriä/ sähköpolkupyöriä.					
Julkista liikennettä (erityisesti raideliikennettä) ja kimpakyytejä suositaan.					
Etätöitä suositaan, jos työtehtävät sen mahdollistavat.					
Etäkokouksia on mahdollisuus järjestää.					
Kokous- ja koulutuskutsuissa on kerrottu joukkoliikenneyhteydet kokouspaikalle.					
Yhteiskäytössä olevat autot ovat sähkö-/ vähäpäästöisiä autoja.					
Autojen käyttäjät opettelevat taloudellisen ajotavan.					

Organisaation on hyvä käyttää kannustimia kevyen- ja joukkoliikenteen suosion lisäämiseksi työmatkaliikenteessä.

TOIMINTAKULTTUURI

TOIMENPIDE	JO TOTEUTTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAIN- TA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Työyhteisö viestii sähköisesti tai kasvokkain, papereita tulostetaan vain ilmoitustauluille.					
Tyky/virkistystoimintaa järjestettäessä pyritään suosimaan vähäpäästöisiä vaihtoehtoja.					
Kaikki työntekijät ja sijaiset perehdytetään työpaikan ympäristöasioihin.					
Henkilökunta osallistuu kestävästä kehitystä tukeviin tapahtumiin, teemaviikkoihin ja lisäkoulutuksiin.					
Henkilökuntaa kannustetaan tekemään kestäviä toimipidealoitteita.					
Yhteistyötä kiinteistön muiden toimijoiden kanssa ylläpidetään (esim. huoltomies, siivooja).					
Kahvi laitetaan keittämisen jälkeen termoskannuihin ja kahvinkeitin sammutetaan.					
Ekotukihenkilöt viestivät muille työntekijöille ympäristöasioista (esim. välittävät kuukausikirjeen eteenpäin).					
Asiakkailla on tarjolla tietoa yksikön kestävästä toimintatavoista.					
Yksiköllä on käytössä ympäristöjärjestelmä.					
Käytössä oleva ympäristöjärjestelmä on sertifioitu.					
Ympäristöjärjestelmästä on tiedotettu asiakkaille.					

Energiankulutustiedot kannattaa tuoda kaikkien nähtäväksi kuukausitasolla vertaillen edellisiin vuosiin.

Kahvinkeitin voi kuluttaa tunnissa saman verran energiaa kuin jääkaappi päivässä, siis termoskannut käyttöön.

TAVOITE

VUOSI: _____

TOTEUTETTAVA TOIMENPIDE	MITTARI*
HUOMIOITAVAA	

*MITTARI: Asia, jonka avulla toimenpiteiden toteutumista seurataan, esim. kulutetun paperin määrä, jätteen määrä, töihin pyöräilevien henkilöiden määrä, kampanjapäivään osallistuneiden määrä.

SEURANTA

VUOSI: _____

TOTEUTETTU TOIMENPIDE	TULOS MITTARILLA MITATTUNA*
Sanallinen, oma arvio toimenpiteiden vaikuttavuudesta eli siitä, millainen merkitys toimenpiteillä on kustannusten ja ympäristön sekä toimintatapojen kannalta.	

*TULOS MITTARILLA MITATTUNA: esim. kuinka paljon paperinkulutus väheni, kuinka paljon jätteen määrä väheni, kuinka monta uutta työmatkapyöräilijää.

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen –hanke
Suunnitelma ekotukitoiminnan käynnistämisestä työpaikalla

1. Energia

Onko työpaikallanne tehty rakennuksen energiakatselmus (milloin) tai onko suunnitelmana tehdä se (milloin)?

Mitä energiankulutusta vähentäviä toimenpiteitä on tavoitteena käynnistää?

Sähkönkulutus (valaistus, muut sähkölaitteet):

Lämmönkulutus (sisälämpötila, lämmön esteetön kulku, lämpöhävikin ehkäisy):

Miten kyseiset energiankulutuksen (sähkö, lämpö) vähentämistoimenpiteet on tavoitteena toteuttaa (tiedotus, opastus, ohjeistus, tekniset toimenpiteet)?

Milloin energiankulutuksen vähentämistoimenpiteet aloitetaan?

Kuka tai ketkä ovat toimenpiteiden toteutuksen vastuuhenkilöitä?

Onko työpaikan kiinteistössä sähkön- ja lämmönkulutuksen seuranta?

Jos kulutusseurantaa ei ole, tullaanko se järjestämään? *(Pilottikiinteistöihin järjestetään sähkön- ja lämmönkulutuksen sekä kulutuskustannusten seuranta. Muiden kohteiden osalta seurannan järjestäminen on harkinnanvaraista ja suositeltavaa).*

Kuka tai ketkä ovat seurannan vastuuhenkilöitä?

2. Vesi

Mitkä ovat työyksikkönnne merkittävimmät vedenkulutuskohteet ja -laitteet?
Millaisia suunnitelmia vedenkulutuksen vähentämiseksi on tehty (tiedotus, ohjeistus, vedenpaineen vähentäminen)?
Milloin vedenkulutuksen vähentämistoimenpiteet käynnistetään?
Kuka tai ketkä ovat toimenpiteiden toteutuksen vastuuhenkilöitä?
Seurataanko kiinteistön vedenkulutusta?
Jos vedenkulutuksen seurantaa ei ole, tullaanko se järjestämään? <i>(Pilottikiinteistöihin järjestetään kulutus- ja kustannusseuranta. Muiden kohteiden osalta se on harkinnanvaraista ja suositeltavaa).</i>
Kuka tai ketkä ovat seurannan vastuuhenkilöitä?

3. Kopiopaperi

Millä keinoin kopiopaperin kulutusta tullaan jatkossa vähentämään (esim. ohjeistus, tulostusasetukset, sähköinen arkistointi)?
Milloin kopiopaperin kulutuksen vähentämistoimenpiteet aloitetaan?
Kuka tai ketkä järjestävät toimenpiteiden toteutuksen?
Seurataanko kopiopaperin kulutusta, kulutuskustannuksia tai tilausmääriä?
Jos seurantaa ei ole, tullaanko se järjestämään? <i>(Pilottikiinteistöihin pyritään järjestämään seuranta. Muiden kohteiden osalta se on harkinnanvaraista ja suositeltavaa).</i>
Kuka on seurannan vastuuhenkilö?

4. Jätehuolto

Millaisia toimintasuunnitelmia jätteiden syntymisen vähentämiseksi on tehty?
Miten jätteiden lajittelua tullaan kehittämään?
Milloin jätehuollon kehittämistoimenpiteiden toteutus aloitetaan?
Kuka tai ketkä vastaavat jätehuollon kehittämistoimenpiteiden toteutuksesta?
Seurataanko jätemääriä ja jätelajittelun toimivuutta?
Jos seurantaa ei ole, tullaanko se järjestämään? <i>(Pilottikiinteistöihin järjestetään jätemäärien ja jätelajittelun toimivuuden silmämääräinen seuranta sekä jätehuoltokustannusten seuranta. Muiden kohteiden osalta seurannan järjestäminen on harkinnanvaraista ja suositeltavaa).</i>
Kuka tai ketkä vastaavat jätehuollon seurannasta?

5. Liikkuminen

Millä keinoin henkilökuntaa tullaan kannustamaan kevyen- ja julkisen liikenteen osuuden lisäämiseen työmatkaliikenteessä?

6. Palkitseminen

Miten henkilökuntaa tullaan palkitsemaan työpaikan ympäristöasioiden kehittämisestä ja sitä kautta saavutettavista säästöistä?
--

Liite 4

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hanke *Ekotukitoiminnan kehittämislomake*

Millaisia parannustoimenpiteitä sähkönkulutuksen vähentämiseksi on työpaikallanne tämän vuoden aikana tehty (*valaistus, muut sähkölaitteet*)?

Mitä sähkönkulutuksen vähentämistoimenpiteitä on tavoitteena vielä tänä vuonna toteuttaa?

Millaisia parannustoimenpiteitä lämmönkulutuksen vähentämiseksi on työpaikallanne tämän vuoden aikana tehty (*sisälämpötila, lämmön esteetön kulku, lämpöhävikin ehkäisy*)?

Mitä lämmönkulutuksen vähentämistoimenpiteitä on tavoitteena vielä tänä vuonna toteuttaa?

Millaisia parannustoimenpiteitä vedenkulutuksen vähentämiseksi on työpaikallanne tämän vuoden aikana tehty (*hanat, suihkut, wc-istuimet, pesukoneet*)?

Mitä vedenkulutuksen vähentämistoimenpiteitä on tavoitteena vielä tänä vuonna toteuttaa?

Millaisia parannustoimenpiteitä kopiopaperin kulutuksen vähentämiseksi on työpaikallanne tämän vuoden aikana tehty (*neuvonta, ohjeistus, kaksipuolinen oletusasetus*)?

Mitä kopioinnin ja tulostuksen vähentämistoimenpiteitä on tavoitteena vielä tänä vuonna toteuttaa?

Mitä jätteiden vähentämistä (*materiaalien säästäminen ja uudelleenkäyttö*) ja jätelajittelun kehittämistä koskevia toimenpiteitä on työpaikallanne tämän vuoden aikana tehty?

Millaisia jätehuollon kehittämistoimenpiteitä on tavoitteena vielä tänä vuonna toteuttaa?